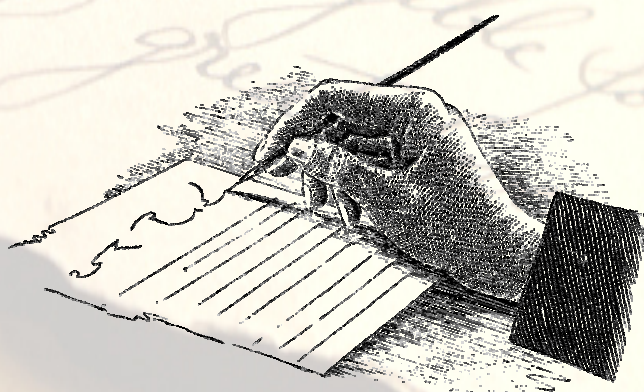

Škultétyho rečňozvanky

Zborník ocenených prác
XXIII. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe

PODUJATIE SA USKUTOČNILO

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

**Zborník ocenených prác
bol vydaný s finančným príspevkom
Banskobystrického samosprávneho kraja
a Mesta Veľký Krtíš**

© Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho Veľký Krtíš
Banskobystrický samosprávny kraj

ISBN 978-80-85577-39-6

EAN 9788085577396

Vyhodnotenie
XXIII. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe „Škultétyho rečňovanky“
24. október 2014

Odborná porota: Ján Petrík, predseda
PhDr. Ľubica Kepštová, člen
Peter Gajdošík, člen

Počet súťažiacich spolu: 122
z toho poézia: 80
próza : 42

Počet súťažných prác spolu: 246
z toho poézia : 197
próza : 49

Celkový počet ocenených autorov	23
Z toho počet ocenených autorov Škultétyho rečňovaniek	17
Ceny Slniečka	4
Ceny Literárneho informačného centra	1
Cena JUDr. Petra Škultétyho	1

Slávnostné vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo
pod záštitou primátora mesta Veľký Krtíš
Ing. Dalibora Surkoša

XXIII. ročník „Škultétyho rečňovaniek“ bol realizovaný vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, Banskobystrického samosprávneho kraja, Mesta Veľký Krtíš, Matice slovenskej a Literárneho informačného centra v Bratislave.

Podakovanie patrí spoluorganizátorom: Spoločnosti Augusta Horislava Škultétyho vo Veľkom Krtíši a Matici slovenskej.

**Zoznam autorov ocenených prác
XXIII. ročníka „Škultétyho rečňovaniek“**

I. veková kategória

POÉZIA

1. Eva Kollárová	ZŠ Gíraltovce, Budovateľská 164/4
2. Tímea Anna Wilmanová	ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9
3. Kristína Svinčiaková	ZŠ Hnúšťa, Klokočova 742

Cena Slniečka

Mária Barnovská	ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9

PRÓZA

1. Alžbeta Ovčíková	ZŠ Bytča, Ulica mieru
2. Ema Dobrotková	ZŠ Andreja Kmeťa Žarnovica, Sládkoviča 24
3. Zuzana Rimáková	ZŠ s MŠ Sedlice 3

Cena Slniečka

Tímea Anna Wilmanová	ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9

II. veková kategória

POÉZIA

1. Marta Majkútová	ZŠ Lovinobaňa, Školská ulica 9
2. Ariana Kigyósiová	Spojená škola, ZŠ Svidník, Centrálna 464
3. Magdaléna Martišková	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180

Cena Slniečka

Natália Timaniková	ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9
Katarína Sivuľková	ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9

PRÓZA

1. Natália Pašková	Gymnázium M. Miloslava Hodžu Liptovský Mikuláš
2. Karolína Fritzová	ZŠ Prešov, Májové námestie
3. Emma Koniarová	Žilina, Námestie mladosti 1

III. veková kategória

POÉZIA

1. Katarína Jančeková	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
2. Barbora Plutová	ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9
3. Peter Hoferica	Gymnázium Bratislava 1, Grosslingova 18

Cena Literárneho informačného centra:

Veronika Grešová	ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9

PRÓZA

1. Katarína Jančeková	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
2. neudelené	
3. Ľudmila Zimmermannová	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180

Cena JUDr. Petra Škultétyho:

Róbert Balík	Spojená škola Modrý Kameň – Obchodná akadémia

I. veková kategória

POÉZIA

Eva Kollárová, 9 rokov

Základná škola v Giraltovciah

Budovateľská 164/4

KAMARÁT

Kamaráti si navzájom pomáhajú,
kamaráti sa vždy pekne spolu hrajú.

Nezlostia sa, nebijú sa,

len pekne hrajú sa.

Domáce úlohy robia spolu,
keď nevedia, tak si pomáhajú.

Po úlohách idú sa zas hrať,
na ihrisko loptu nezabudnú vziať.

Dávajú góly raz, dva, tri,
brankár nestíha chytať ich.

Ich tréner je veľmi bystrý,
na chlapcov je právom pyšný.

Ich tréner vie byť prísny,
ale jedným si je istý.

Zlatý pohár vyhrajú
a chlapci dostanú pochvalu.

Chlapci sa na futbal tešia,
kopačky si lakom leštia.

Obliekajú modré dresy
a tešia sa na zápasy.

Rozhodca zas odpískal
a celý Giraltofský štadión
od radosti zavýskal.

Chlapci prvý gól dali
a druhý sa tiež zmestil do brány.

Tretí gól tiež rýchlo dali,
štvrtý, piaty pridali.

Súperi svoju bránku bránili,
na Giraltofských chlapcov nemali.

Naši chlapci góly dali,

zlatý pohár opäť vzali.
Po zápase veľká sláva,
pozdravili zmrzlinára.
Radosť, smiech a zábava,
slávili až do rána.
Tancovali veľkí, malí,
aj tí, čo zápas prehrali.
Tak, takí je kamarát,
ktorí ťa má stále radi.

DOMOV

Domov, to je miesto, kde ja bývam,
kde sa učím, spím a snívam,
kde nám denne rozvoniava,
čerstvý chlebík, čierna káva.

Kde sa hrávam s mojím bratom,
občas s mamou, občas s tatom,
kde sa všetci radi máme,
kde si všetci pomáhame.

Ak sme v dobrej nálade,
pracujeme v záhrade.
Polievame, presádzame,
z úrody my radosť máme.

Na dvore sa pekne hráme,
grilujeme, opekáme.
Šteniatko si vychováme,
Dunčo meno my mu dáme.

Na prechádzky chodíme,
z lesa huby nosíme.
Na lúke sa vyšantíme,
v diaľke srnku uvidíme.

Ľahneme si do trávy,
objavíme púpavy.
Natrháme kytičku,
len pre našu dobrú mamičku.

Už sa domov ponáhľame,
pesničky si zaspievame.

Keď som večer unavená,
posteľ je už pripravená.
Domov to je rodina,
ocko, mamka, braček, ja.

Tímea Anna Wilmanová, 8 rokov

ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

MUDRÁK RAK

Blízko nášho lesíka
plytký potok tečie.
Známy rak v ňom býva.
Asi odjakživa.

Cez skalky a kamene
nezbednica - vlnka
radostne ho unáša.
Rak to ale naznáša.

Nie je predsa zbabelák!
Vyšiel na breh z bočnice,
cviky - cvaky, kliky - hák
a našiel pritom nožnice.

Zaochkal si mudrák ráčik
Aj ja stojím za niečo!
veď ja ťa vlnka, potôčik
postrihám na kadečo.

Kristína Svinčiaková, 9 rokov

Klokočova 737, Hnúšťa

LÚČNY PLES

Zelené má tráva vlásky
a v nich kvitnú sedmokrásy.

A na lúke pod bukom,
snežienky driemu za kútom.

Vystrkujú svoje hlávky,
kde budú rásť malé plávky.

Cena Slniečka

Mária Barnovská, 10 rokov

ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

MÔJ DOMOV

Kvety už rozprestrelí svoje pekné vlásky,
Cítim nehu a veľa lásky.
Chcem spievať ako ten vtáčik na konári.
Veselo nám je a slniečko žiari.

Potôčik žblnká tiež.
Ticho... už počuješ?
Chcem šantiť ako ten motýľ v tráve,
Veď sme len deti hravé.

Pozri, veľké potešenie prichádza,
Pani Dúha sa po nebi prechádza.
Teraz sa vôbec necítim sama,
Chcem hlasno kričať: Tu som doma!

RAJ KVETOV

Keď vtáčik ráno zaspieval,
Vetrík mi vlasy učesal.
V rannej rose som sa umyla.
„Dobré ráno vlast' moja premilá!“
Prebehla len malá chvíľka,
a už rastie konvalinka.
Púpava a ružička,
Aj fialka maličká...
Už je kvetov celý háj.
Moja vlast' to je môj raj.

PODOBA SLOVA

Čin – čin

To je kniha známa.

I reštaurácia je tak nazvaná.

Na výlete sme tam boli –

V guľáši bolo málo soli !

Ozval sa tam jeden z nich:

Ja si prosím Smädný mních!

PRECHÁDZKA

Na nebíčku počuť cupot,

no nie je to silný dupot.

Prechádza sa slečna jasná,

Je žiarivá a tak krásna.

To je predsa naše slnko.

Guľatučké ako klbko.

Čierny plášť a žlté bodky,

to je predsa mesiac krotký.

Hviezdy sú zas žlté bodky.

Urobte si s nimi fotky.

DOMOV

Domov je radosť,

plno oddychu,

pokoja tiež dosť,

no bez prepychu.

Doma ma čaká moja rodina,

vždy na ňu myslím.

Kým prejde čo len hodina,

domov mám zase v mysli.

I. veková kategória

PRÓZA

Alžbeta Ovčíková, 9 rokov

ZŠ Bytča, Ulica mieru

ZAĽÚBENÝ KOMÁR A MUŠKA

Bol raz jeden komár, ktorý bol celkovo dobrý. Každý o ňom hovoril: „Ha, ha, ty si teda chudobný komár, kto by ťa len chcel!“ Ale našla sa jedna zaľúbenkyňa. Bola to tá najkrajšia muška v celom lese. Aj jemu sa veľmi páčila. Muška bola taká prekrásna, že ju každý chcel za ženu. Jej rodičia ju

však chceli vydať len za bohatého ženícha. Raz do lesa prišiel mravec veliteľ, ktorý bol kráľovsky bohatý. Keď uvidel mušku, hneď ju išiel popýtať o ruku. Vtedy sa aj komár rozhodol ísť za muškou. Tak sa teda stretli. Muška vystrčila hlávku z okna, a keď zbadala komára, zažiarili jej očka. Rodičom sa však komár nepáčil a ešte k tomu tie reči. Keď uvideli mravca, bolo rozhodnuté - mravec. Muške sa však vôbec nepáčil. Rodičia videli, aká je zaľúbená, a preto nechali na nej, aby si vybrala ženícha.

Muška zadala komárovi aj mravcovi úlohu: „Kto mi dá pekné šaty vlastnoručne urobené, toho si zoberiem za muža.“

„Ale prečo vlastnými rukami?“ ozval sa mravec.

„Ak chceš bojovať o moju ruku, musíš ich vyrobiť vlastnými rukami, inak vyhrá komár.“

Mravec sa tváril ako kyslý citrón, zatiaľ čo komár už letel zháňať veci na šitie šiat a s chuťou sa pustil do práce. Dorobil detaily a bol hotový. Mravec sa rozhodol, že dá šaty zhotoviť svojim sluhom.

Komárovi šaty sa muške aj jej rodičom veľmi páčili, pretože ich šil s veľkou láskou. Potom mravec predviedol svoje prečakané šaty. Muška hneď spoznala, že ju oklamal. Povedala mu: Ty si tie šaty nerobil, preto vyhral komár, jeho si zoberiem za manžela. A bola svadba, na ktorú pozvali všetkých obyvateľov lesa. Komár a muška žijú šťastne až dodnes.

Ema Dobrotková, 8 rokov

ZŠ Š. A. Kmeťa Žarnovica, Sládkoviča 24

BARBORKINE DOBRODRUŽSTVÁ

Bába

Boli Vianoce. Barborka a jej pes Majlo sa práve chceli ísť hrať von do snehu. Lenže nemohli, lebo nastala štedrá večera. Najprv museli ísť do kostola. Potom si sadli k stolu a pomodlili sa. Po modlitbe mama doniesla vianočné oblátky. Barborka ich zjedla. Potom mama priniesla kapustovú polievku. Tú ale Barborka nezjedla. „Keď nezješ polievku, dostaneš iba jeden darček,“ vysvetlil jej otec. Barborka nechápala, čo tým otec myslí. Ale aj tak svoju polievku nezjedla. Potom prišiel čas na kapra so šalátom. Toho sa Barborka ani nedotkla. „Dostaneš iba jeden darček!“ nahnevane povedal otec. Barborka toho mala dosť. Rozhodla sa, že na Štedrý večer už nikdy nič nezje. Cink cink. Zazvonil zvonec a všetci išli ku stromčeku. Barborka naozaj dostala iba jeden darček, v ktorom bola bába. A tak sa Barborka naučila, že na Štedrý večer sa má všetko zjesť.

Zázračné slová

Bol významný deň. Barborka mala narodeniny. Mala štyri roky. Starká, starký aj teta Emka, dokonca aj babka jej prišli zagrátulovať. Mama jej pripravila oslavu. Barborka dostala veľa darčiekov. Od starkej dostala plyšového macka. Ale nikomu sa nepoďakovala. „Nezabudla si na niečo?“ spýtala sa mama. „Na tortu?“ nechápavo pozrela Barborka. Mama odišla a žiadnu tortu nedoniesla. Barborka sa nahnevala a spomenula si na zázračné slová. Išla za mamou a poprosila ju. Mama síce tortu doniesla, ale aj tak zostali všetci sklamaní, že Barborka zabudla na čarovné slová: prosím a ďakujem.

Barborka ide prvý raz do škôlky

Bol prvý letný deň. „Barborka, dnes pôjdeme na kúpalisko,“ povedala mama. Barborka bola celá nadšená. Otec dodal: „Pôjdeme na Kováčovú.“ A tak išli po obede na kupko. Potom sa vrátili domov. Barborka sa hnevala, že tam boli len pol hodinu. „Si ešte malá a nemôžeš byť tak dlho vo vode,“ vysvetlila jej mama. Barborke bolo do plaču. Nemohla už ďalej znieť, že je malá. Na druhý deň mala ísť do škôlky. „Ja nikam nejdem,“ zaťala sa Barborka. „Ale prečo?“ nechápala mama. V škôlke si nájdeš veľa kamarátov,“ vysvetlila jej. „Som ešte malá,“ povedala. „Vymýšľaš si!“ nahnevala sa mama. Ale aj tak Barborka musela ísť do škôlky. Keď sa Barborka vrátila, mama sa jej spýtala: „Našla si si nového kamaráta?“ „Všetci sa so mnou kamarátia,“ nadšene vysvetľovala Barborka.

Barborka a Fíha

Raz do Žarnovice prišla Fíha tralala. Barborka o tom nevedela, ale dostala pozvánku, na ktorej bolo napísané: „Príďte sa dnes pozrieť na vystúpenie Fíha tralala o 16:00 na námestí v Žarnovici. Tešíme sa.“ A tak išli na predstavenie. Keď vystúpenie skončilo, deti sa mohli s Fíhou ofotiť. Fotku si mohli zobrať domov. Keď sa vrátili domov, Barborka nemohla zaspať. Stále myslela na Fíha. Ešte nikdy nevidela naozajstnú Fíha. Keď sa na druhý deň vrátila zo škôlky, vyzerala vysmiata a šťastná. „Barborka, čo sa dialo v škôlke?“ bola zvedavá mama. „Vieš čo, mami?“ Do škôlky prišla Fíha tralala,“ nadšene vysvetľovala Barborka.

Barborka má sestričku

Raz mama Barborke povedala: „Budeme mať bábätko.“ Bola celá nadšená. Hneď na druhý deň šla do kníhkupectva, aby si mohla kúpiť knihu o bábätkách. Večer jej otec prečítal o tom, čo bábätká najviac potrebujú. Hneď na druhý deň v škôlke všetkých povedala, že bude mať sestru. No v skutočnosti vôbec nevedela, či bude mať sestru alebo brata. O týždeň prišiel pre Barborku

do škôlky otec. „Ideme na veľké nákupy,“ vysvetlil jej. Museli kúpiť všetky veci pre bábätko, ako je napríklad: postieľka, cumlík, sedačka do auta, fľaška, oblečenie a ďalšie iné veci. Keď sa vrátili domov, mama jej povedala: „Barborka, zajtra začína víkend. Celý deň budeme pracovať na detskej izbičke.“ Hneď ráno sa naraňajkovali a pustili sa do práce. O niekoľko mesiacov zase prišiel pre Barborku otec a povedal jej prekvapenie. To prekvapenie bolo, že sa Barborke konečne narodila sestrička. Barborke skoro vyrazilo dych. A tak išli do pôrodnice. Keď tam prišli, Barborka len bežala a bežala. Otec ju ale dobehol a obaja videli mamu. „Toto je tvoja nová sestra. Volá sa Elza,“ potíšku povedala mama. Barborka z nej nemohla spustiť oči a do uška jej potichu zašepkala: „Ja som tvoja nová sestra Barborka.“

Barborka je v nemocnici

A opäť sú tu Vianoce. Barborka mohla obliecť Elzu do kostola. Keď sa vrátili domov, nastala štedrá večera. Keď dojedli, Barborka zobrala Elzu za rúčku a vybrali sa ku stromčeku. Nebolo to tak ako minulý rok. Barborka nedostala iba jeden darček, lebo dnes zjedla všetko. Medzi Barborkinými darčekom boli aj nové korčule. Keď prišlo leto, Barborka povedala oteckovi: „Chcela by som vyskúšať tie nové korčule.“ „Si ešte malá, nevieš sa korčuľovať,“ vysvetľoval jej otec. „Ja viem všetko!“ nahnevane odpovedala Barborka. A tak išli na korčule. Barborka sa samozrejme musela držať otca. No zrazu sa strhla, rozbehla sa a báb. Spadla rovno na ruku. Otec s ňou utekal domov. Mama, Elza a otec museli ísť do nemocnice. „Barborka, máš zlomenú ruku a budeš musieť zostať pár dní v nemocnici,“ vysvetlil jej lekár. Barborka najskôr nechcela zostať, ale potom si uvedomila, že ak chce vyzdraviť, musí tam zostať.

Barborka a Elza sú na karnevale

Keď Barborka prišla zo škôlky, zvolala: „Budeme mať karneval!“ Elza to počula a chcela ísť tiež. „Budeme musieť kúpiť ešte jeden kostým pre Elzu,“ vysvetlila mama. Tak sa obliekli a šli kupovať kostým. Keď nadišiel deň karnevalu, Elza sa nemohla dočkať. Barborka sa veľmi netešila, lebo bude musieť dávať na Elzu pozor. Na karneval prišli ako prvé. Keď prišli všetci, pani učiteľka zahájila karnevalovú súťaž o najkrajšiu masku. Všetci sa zabávali, len Barborka nie. Chcela sa aj rozplakať, pretože sa všetci zabávali iba s Elzou. Zrazu si Elza všimla, že Barborka je smutná. Rozbehla sa za ňou a stiahla ju z lavice. Barborka bola prekvapená, že ju Elza zobrala tancovať. Bola šťastná, lebo si pred tým myslela, že Elza na ňu zabudla. Keď vyhlasovali najkrajšiu masku, všetci boli veľmi prekvapení, lebo pani učiteľka povedala, že dnes budú dve najkrajšie masky, a tými sú: Barborka a Elza. Dievčatá sa radovali a radovali. A chcete vedieť, akou maskou bola Elza na karnevale? Bola motýlikom.

Barborka má zápis

Keď Barborka prišla zo škôlky, mama a oco jej ukázali prihlášku na školský zápis. Bolo tam napísané: „Vaša dcéra Barborka pôjde na školský zápis 29.5.2014 o 8:35 do školy Andreja Kmeťa. „Celá nadšená to išla povedať Elze. Ona tomu vôbec nerozumela. „Čo je to zápis?“ nechápala Elza. „Zápis je také niečo, do čoho sa zahlásiš a budeš toho členom,“ vysvetlila jej Barborka. „A škola je čo?“ chcela vedieť Elza. „Je to taká budova, do ktorej chodia deti, ktoré už skončili,“ nadšene vysvetľovala Barborka. A tak Elza trochu závidela Barborky, že sa naučí, písať a počítat.

Zuzana Rimáková, 9 rokov

ZŠ s MŠ Sedlice 3

A ZAČÍNajú PRÁZDNINY

Dnes sa KONEČNE skončila škola.

Pani učiteľka nám rozdala vysvečky a hybaj domov. Na ňom som mala napísané samé jednotky. Hrozne som sa potešila. Doma ma čakali sestry, mamka, tatko, babka a dedko. Konečne som skončila štvrtý ročník. Po prázdninách budem piatačka.

Paráda, budem na druhom stupni.

Mamka ma poprosila, aby som jej ukázala vysvedčenie. Usmiala sa a podala ho ostatným. Babka povedala, že som šikulka. Dedko rozhodne pritakal, že si zaslúžim odmenu a tatko mi podal ruku a zablahoželal mi. Monika a Adá mi zablahoželali tiež a na moje veľké prekvapenie mi všetci prichystali aj darček. Bol to playstation.

„Ďakujem!“ skričala som.

„Dost krik,“ ozval sa ocko, „ešte sa prídu susedia sťažovať.“

„Pardón,“ stíšila som hlas.

„To nič,“ zašepkala babka Mária.

„Vieš čo?“ povedala babka Anika, „mohla by si k nám prísť na prázdniny. Alebo sa ti nechce?“

„Áno, áno!“ kričala som ako zmyslov zbavená, „mami, však môžem ísť?“ prosíkala som.

„Musím porozmýšľať,“ so šibalským úsmevom odvetila mama.

„Je to celkom dobrý nápad,“ pritakal tatino.

„Díkkéés,“ radostne znelo celou izbou.

Blížil sa deň D. Môj odchod k dedkovi a babke.

„A...každý deň mi prezvoň. Dobré?“ so slzami v očiach sa so mnou lúčila mama.

„Áno, budem ti preváňať,“ odpovedala som znudene.

„Máš pobalené všetky veci?“ opýtal sa ocino.

Kým som si išla pobaliť haraburdy a veci potrebné na prežitie u starých rodičov, pospevovala som si pesničky. Zbalila som si štyri tričká, jedno dlhé, jednu vestu, tepláky, štyri rifle, mp3, mobil, jedného plyšáka a tajný denníček. Zobrala som si dva kufre a šesť tašiek.

Dedko sa chytal za hlavu, že načo to všetko potrebujem. No jasné, jemu stačí jedno tričko a jedny kraťasy. Začala som sa chechtať. Pre mňa sú všetky tieto veci k životu potrebné. Moja kamarátka musí mať dve izby, lebo nemá kam dávať veci. Ja mám zatiaľ len jednu, aj keď by som najradšej mala jednu veľikánsku, napríklad ako taký menší dvojizbák. To by mi možno stačilo. No musím sa zatiaľ uskromniť aj s tou malou, nepriestrannou izbou. Čo už.

„Aspoň budeš posilňovať,“ zahlásila som dedkovi.

„Čaute všetci. Odchádzam na prázdniny do Prešova,“ oznamovala som členom svojej rodiny, aby nezabudli, kam to vlastne idem.

Babka a dedko mi priniesli podsedák do ich auta. Júúúúúj, to bude zase cesta.

Keď sme na miesto určenia dorazili, bolo mi zle, riadne zle. Nemám rada autá. Kričala som celou cestou.

Babka ma utišovala: „Všetko bude v poriadku.“

O necelý deň mi už nič nebolo. Behala som po záhrade a naberala nové sily.

V utorok k nám prišla Lucka a Lujza. Sú to moje sesternice. Lucka je škôlkarka a Lujza ôsmačka.

Chvíľu sme sa šantili, chvíľu sme si hádzali loptu, chvíľu sa naháňali. Až večer, keď už museli ísť domov, sme zbadali pri kôlni dieru, v ktorej bola mačka a tri mačiatka.

Mačiatka ešte žili, ale mačka sa nehýbala. Dedko povedal, že o nich vôbec nevedel a že sme veľké objaviteľky. Postarali sme sa o ne a už majú aj nových majiteľov a chytajú prvé myšky. Teraz som už dospelá, no stále objavujem a objasňujem nové záhady.

Cena Slniečka

Tímea Anna Wilmanová, 8 rokov

ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

GUĽKOVÉ SESTRÍČKY

Na vyučovaní sme čítali knihu Márie Ďuríčkovej Guľko Bombuľko.

Nikdy som o ňom predtým nepočula a teraz som sa dozvedela toto.

Bolo to kľbko červenej vlny a žilo. Guľko bol malý, veselý a hravý. Raz sa vykotúľal z domu na dvor. Tam stretol sliepočky, psíka a iné zvieratká. Boli síce každý iný, ale skamarátili sa.

Mali veľmi dobré vzťahy.

Páčilo sa mi, že spolu dobre vychádzali aj keď sa pohádali. Guľko sa spolu so živými kamarátmi hral a vystrájal na dvore.
Pomáhal zvieratkám, keď bolo treba.
Včera som si pri upratovaní na Guľka zase spomenula. V perináku som našla farebné kľbká vlny.
Položila som si otázku: Môžu to byť jeho sestry?
Môžu.
A aj keď som nenašla kľbko červenej farby, pohrala som sa s nimi.
Odteraz budú kľbôčka mojimi bábkami.

II. veková kategória

POÉZIA

Marta Majkútová, 11 rokov

ZŠ Lovinobaňa, Školská ul. 9

JESEŇ

Leto sa už skončilo,
z diaľky nám zakývalo.
Vietor fúka lístie letí,
pozrite sa milé deti,
to už dačo prezrádza,
jeseň k nám už prichádza.
Stromy hýria farbami poďte rýchlo za nami!
Jablíčko či hruštička budú dobré do bruška.
Vietor vo vlasoch cítime,
šarkana si pustíme!
Každý z nás má gumáky,
môžeme skočiť do blata či do mláky!

JESEŇ

Vietor vzduchom poletuje,
všetko všade rozhadzuje,
smeti, lístie zo stromov,
vbehne aj do komínov.
Vetrík nebuď taký zlý,
radšej niečo vymysli.

Pod' mi pomôcť nosiť draka,
nech mi lieta ako straka,
vysoko až pod oblaky,
kde lietajú dravé vtáky.

LETO

Zavčas rána bzučí včela,
že navštívi každý kvet.
Nabzučí sa veru veľa,
kým vyrobí sladký med.

Letí motýľ, poznáme to,
na krídelkách nosí leto.
Roznesie ho po poli
v celom našom okolí.

Trepoce sa ako vlajka
nad hladinou rieky čajka.
Zdraví lode, lodičky,
a má radosť z vodičky.

Kto to zletel na chodníček?
Malý vrabček hudobníček.
Čviri, čviri, čviriká,

to je vtáčia muzika.

Ariana Kigyósiová, 12 rokov

Spojená škola, ZŠ Svidník, Centrálna 464

DOMOV

Hľadím na
rozospatú dedinku,
čo odmala ma prebúdza,
na stromy, čo sa kolíšu,
a vánok, ktorý ukazuje smer.

Hľadím na ľudí,
čo odmala ma vychovali,
na deti, čo spomienky
do srdca mi zapísali.

Hľadím na domov,
čo vždy pri srdci ma hrial.
Na ten krásny moment,
čo toľko starostí mi vzal.

DOMOV

Tam kde ako motýľ lietam
Tam kde cez noc rada spávam
Tam kde hviezdy jasne svietia
Tam kde nádherné sny mávam
Tam kde spravodlivosť vládne
Tam kde navždy ostať chcem
Tam kde srdce bije rázne
Tam kde všetko milujem
Tam je miesto mojich snov

NEPOKOJ

Cesty strácajú smer.
Myšlienky blúdia.
Žeravé slzy tak veľmi pália.
Duša už nie je ako kvet.
Bozky strácajú svoju moc.
Neha kráča samotou.
Len spanilé srdce prosí o radu.

ŽIVOT

Už sa nechcem hojdať
v myšlienkach,
prepadať sa v samote,
obzerať sa vzad,
potácať sa životom.
Nie!
Zajtra začnem odznova
a všetko pošlem do minulosti.

Magdaléna Martišková, 13 rokov
Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra

XXX

Ako keby som pre nikoho
neexistovala.
Zaberám miesto
v meste ignorácie.
Ostatných je tu priveľa.

NEPORIADOK

Tri časopisy s podpismi obedov,
zošit s nepodarenými kresbami,
vypísaná prepiska
a učebnica francúzštiny,
ktorú len chcem ovládať.

Inšpirujúci neporiadok!

Lifestylové omáčky,
stavba oka
a pero,
čo pamätá slohovku
„Môj vzor.“

Dívam sa na ňu.
Kedysi sa aspoň učila ráčkovať:
„Parlez vous francaise, mademoiselle?“

Dnes z úst mojej mamy
sa valí len prievan hnevu.

Poriadok nadovšetko!

Cena Slniečka

Natália Timaniková, 15 rokov

ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

x x x

šály vedia tancovať
aj ten môj
sa krokom vianočného valčíka

dostal až na strom
fúka
to nič
zima mi štrikuje
nový krajší belší
chladnejší boľavejší
požierajúci dusiaci kričiaci
fúka
aj chlad vie tancovať
vetry hrajú duet
ohýbajú stromy
sneží
ani neviem kedy ani neviem ako
sa moje obavy
schúlili do lietajúceho šálu

PÚPAVA

od bielej odrazí sklo
a črepiny sa zaryjú
do hnedej
zrkadielko zrkadielko
prečo ťa nútim aby si klamalo
aj tak sa na tebe porežem

púpava
nezaujíma sa o žltú
prekrásnu žltú
kúzlom tisícich padáčikov
však dobíja svet

so slovami
vôbec nejde o žltú
rozbijem zrkadlo o stenu

VRAJ

vraj je to len dážď
nie je
vraj sú to len kvapky
nie sú
povetrím lietajú koráliky
roztrhnuté
popretkávané dúhou
nestíhajúce sa obzerať
a za nimi sa besne rútia
veľvyslanci tmy
búrka hrá sólo

Katarína Sivuľková, 15 rokov
ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

KVAPKY

nesú v sebe verný obraz
aj deti ich milujú
keď sa prosté lejú zhora
a jedna druhú prekryjú
ich farba je
farbou očí
farbou kvetov
farbou neba
priezračná a čistá

pripomína mi
práve teba

IBA BODKA

sledujem biele stužky
na okne
rozpoznávam bodky
na stole
učím sa miešať farby
nie som tam kde som
ale vďaka mysli
dokážem roztancovať sny
viem žiť
aj vyklúčkovať
zo zaužívaných stereotypov
roleta zmenila odtieň
a bodky našli svoje
osobnosti
začína môj príbeh
slnko je jeho ozdobou
po ruke mi lezie
mravec
keď sa lepšie rozhliadnem
nájdem celý svet

VLASY A ICH PREMENY

na začiatku
jemnú svätožiaru
vytvárajú z páperia
neskôr sa menia na závoj
pre nevestu pred oltárom
slnku vracajú jeho lúče
posiela im ich späť v korune
velebnej a ozdobujúcej
na sklonku života
sa zbavujú všetkého
čo im netreba
a jemné strieborné nitky
poberajú sa do neba

II. veková kategória

PRÓZA

Natália Pašková, 14 rokov

Gymnázium M.M. Hodžu Liptovský Mikuláš

LEN SA USMEJ!

Vzduch bol ťažký a horúci. Doslova som sa varila na starom, ošúchanom sedadle rozheganého autobusu. Slnko pražilo a svietilo mi rovno do očí aj napriek sklíčkam tmavých okuliarov. Vlasy sa mi lepili na spotený krk a čelo. V lone mi ležal balíček marschmallow cukríkov. Svoje bledé dlhé nohy podobajúce sa skôr na špáradlá ako ľudské časti tela som si ležérne prehodila cez sedadlo veľa mňa a s úľavou som si oprela hlavu o chladné sklo špinavého okna.

Očami som kĺzala po ňom. Aj spotený a unavený vyzeral dokonalo. Čierne vlasy si každú chvíľu prehraboval dlhými chudými prstami. Ofina mu rozkošne padala do smaragdových očí, ktoré vyzerali tak magicky a vášnivo. Rovný nos, roztomilo červené líčka, ostro rezané líčne kosti až kričiacie o dotyk, a nakoniec jeho pery. Tak vábivé. Plné, ružovkasté, vyzerajúce ako chutné, šťavnaté jahody. Neprestajne vystrkoval von jazyk a oblizoval si ich, čo bolo síce úplne obyčajné, no pri ňom tak výnimočné a zaujímavé. Milovala som to. Tak ako aj jeho široké, svalnaté ramená. Potom paže. Oh, boli tak silné! Žily sa mu napínali len pri nepatrnom pohybe.

Najkrajší bol však pre mňa jeho úsmev, aj keď ma často dostával do stresu a nervozity. Detské jamky sa mu vždy prehĺbili na lícach a moje ruky sa k nim akoby automaticky načahovali. Nikdy som sa ich však nedotkla. Mala som milión možností, poznali sme sa už nejaký ten piatok, no neodvážila som sa.

Keď sa jeho oči presunuli na mňa, zachvela som sa. Nemohol vedieť, že ho sledujem, no aj tak som znervóznela. A jemu to bolo jasné. Poznal ma ako vlastné topánky. Preto sa jeho jahodové pery skrútili do úsmevu a mne sa roztieklo srdce ako šialené. Hlavu som sklonila a do úst som si natlačila asi päť cukríkov. Líca som mala nafúknuté ako škrečok, ale v tom momente som na to nemyslela. Hlavne, aby si nevšimol, ako som očervenela. No to by nebol on.

„No čo, Tamarka?“ hravo zatiahol jemným zamatovým hlasom a nadvihol obočie. Vedel, že neznášam zdobneninu Tamarka, a napriek tomu ju použil. Idiot.

„Nič, Adamko!“

Keď sa chce hrať, nech sa páči.

„Smiem si prisadnúť, slečne nebezpečná?“ rozosmial sa, no potom na mňa žmurkol. Robil to vždy, keď mi dával najavo, že ma neuráža. Pri ňom si človek nebol nikdy istý.

„Vieš čo, popremýšľam o tom.“

Chcela som ho chvíľu ponáťahovať, no on sa zatváril, že moju odpoveď nepočul. Zdvihol mi nohy, nemotorne sa zvalil vedľa mňa a položil si ich na svoje stehná. Stále nespúšťal zo mňa oči, čo sa mi nepozdávalo. Hrali mu v nich plamienky šibalstva a prefíkanosti. Rozhodne na mňa niečo chystal.

„Tamara, Tamara!“ povzdychol ľahunko moje meno. Z jeho úst to znelo tak.... inak. Vznešene. Výnimočne. Hral sa s ním na jazyku, akoby to bol nejaký lahodný cukrík. Hovoril ho vždy nežne a aj s istým rešpektom. Často som mala pocit, že si dokonca váži, že moje meno nechať vypustiť z jeho pier. Možno to bolo to, prečo som ho mala tak veľmi rada.

Podľa mňa som preňho nikdy veľa neznamenal. Poznal veľa ľudí. A ja som bola len jeho dobrá kamarátka. Skvele sme si rozumeli, so slovami, či bez nich. Stretávali sme sa hlavne na školských akciách, kde som sa vždy nejako priplietla a on na nich vždy žiaril ako výborný športovec s neuveriteľnými výsledkami, alebo ako snaživý inteligentný žiak reprezentujúci školu vo vedomostných súťažiach. Bolo preto samozrejmou, že ak škola organizovala čo i len trápne barbecue niekde pri vode, premával sa tam on aj s jeho miliónovým úsmevom. A ja som tam vždy bola tiež, aj keď úplne nepovšimnutá, ale nikdy som nechýbala. Na športových súťažiach som zapisovala výsledky, vedomostných som bola často účastníčkou. Nikdy nie však extrémne úspešnou ako on. Ale aj tak, vždy sa pri mne pristavil a bol schopný so mnou prerozprávať aj hodiny. Vo voľnom čase mimo takýchto akcií sme si však len občas písali, nieto ešte chodili vonku. Bolo mi to ľúto, lebo v širokom okolí som nepoznala žiadneho chlapca, čo by sa so mnou rozprával. Adam bol prvý.

„Prečo sa mi neusmievaš?“ s ustarosteným tónom prerušil tok mojich myšlienok a ja som prekvapene naňho vzhliadla. Ako by si nezvykol. Nebola som typ, čo by chodil vyškerený od ucha k uchu. Neusmievala som sa vlastne takmer vôbec. Nemala som na to dôvod. A ak by sa aj nejaký našiel, zjavne by som ho nezaregistrovala, lebo som takmer stále zamyslená a zasnívaná vo vlastnom svete.

„Úsmev ti pristane omnoho viac,“ už veselšie pokračoval, „s ním si ako naozajstný anjel.“

On nemal ani poňatia, čo jeho slová so mnou robia. Nevedel, ako rýchlo mi začalo vďaka nim biť srdce a slzy sa mi tlačili do očí. Nikto sa ku mne takto nikdy nesprával.

„Krajšia ako s úsmevom by si bola už len nahá.“

Celý tento romantický a pre mňa skutočne srdcovúci moment práve zničil. Ale fakt svetovo. Nevyslúžil si odo mňa nič iné ako slabý kopanec do stehna.

„V šatách, chcel som povedať v plesových šatách, samozrejme!“ vystrčil bradu so smiechom a to aj mňa prinútilo skrútiť kútiky pier do tej známej grimasy.

„Ale ani nahá by si nebola zlá.“ zamrmal viac-menej pre seba a pre tento krát som sa rozhodla tváriť, že som to nepočula. Typický chalan v puberte, čo k tomu dodať.

„Chceš si zahrať hru?“ vyskočil na sedačke a tvár sa mu rozžiarila ako vianočný stromček. Úprimne? Nič rozkošnejšieho som nikdy nevidela.

„Akú?“

„Ide o to, že sa budeme musieť pozeráť tomu druhému do očí bez toho, aby sme uhli pohľadom alebo sa rozosmiali.“

„Najprv si chcel, aby som sa usmievala, teraz sa mám tváriť seriózne. Milé.“

„Oh, neboj, nebude to taká malina ako si myslíš!“

Spomínala som už, že miloval súťaženie? Vážne, ten chlapec žil len pre to! Musel všetko vyhrávať, neustále si dokazoval, že je najlepší a keď bol, rozhodol sa prekonávať samého seba. Ako utiahnutá umelkyňa som tomu nerozumela, ale nechcela som to riešiť.

„Fajn, daj si dole okuliare a pod' bližšie.“

Urobila som ako povedal. No jemu to nestačilo, chytil ma zozadu za krk a pritiahol ma k sebe. Naše tváre boli vo vzdialenosti pár centimetrov. Takto som si mohla všimnúť drobné pehy na jeho nose a aj malú jazvičku pod pravým okom.

„Začíname!“ šepol a upriamene mi hľadel do očí. Nehodlala som prehrať, mala som potrebu mu zraziť hrebienok výhrou v tejto detinskej hre. Avšak aj on vyzeral dosť odhodlane. Zo začiatku. Po pár minútach vybuchol v hurónsky smiech a takmer sa skotúľal do uličky autobusu. Prinútilo to aj mňa rozosmiať sa, no na rozdiel od Adama som sa vedela rýchlo upokojiť. S ním to vyzeralo, že sa bude smiať ešte pekných pár desiatok minút.

„Okej, pokračujeme!“ čapla som ho po kolene. Zhlboka sa nadýchol a stočil na mňa jeho zelenkavé oči. Ešte raz podotýkam, že sú dokonalé!

Tentoraz sme to vydržali prekvapivo dlho. Jeho oči sa vpíjali do tých mojich ako atrament a držali ma ako magnety. Aj keby som sa chcela pozrieť niekam inam a skončiť našu malú hru, nemohla som. Akoby som nimi bola spútaná a úplne bezmocná. Šťastná a bezmocná. Zvláštny pocit, no v brušku mi zobudil motýliky a moje hrdlo premenil na hotovú spúšť. A postupne som si uvedomovala, že naše tváre sú čoraz bližšie a bližšie. Jeho horúci dych sa začal miešať s tým mojím, špičky nosov sa o seba jemne otreli, oči sa od seba neodtrhli. Veľká rozpálená dlaň sa dotkla môjho líca. Bol to okamih, len pár sekúnd, keď sa Adam rozhodol, že zavrie oči a pritisne svoje pery na tie moje. Mala som pocit, že som explodovala. Stačilo tak málo a ja som akoby vystrelila do výšin medzi chladné oblaky, ruky som rozprestrela ako belostná čajka a letela som ponad celý svet s vedomím, že patrí len mne.

Keď sa odtiahol a otvoril oči, ako v extáze som šepal „Prehral si.“

„Nie,“ pokrútil hlavou a opätoval mi zasnený úsmev, „v skutočnosti som vyhral.“

Karolína Fritzová, 14 rokov

ZŠ Prešov, Májové námestie 1

SKEJTOVANIE A LENKA

Ráno som sa zobudil so strašne zlým pocitom. A aj viem prečo. Zajtra sa totiž začína škola. Cez vianočné prázdniny som lyžoval na umelom snehu, lovil baby a skoro každý deň chodil vonku. Teda len s chalanmi, pretože baby z našej triedy som absolútne nevidel. A ani mi nechýbali. Do školy nestihneme ani strčiť päty a už nám pred nosy podávajú kadejaké testy, tabuľky, projekty a neviem čo ešte. Ako inak, aj dnes idem von s chalanmi. Je síce s nimi sranda, ale pri skejtbordovaní mi veľa ráz išlo o život. Napríklad včera. Preskakoval som asi desať skejtov naraz.

Ešte pred skokom som ich prehováral, že je to samovražda, ale oni neustúpili. Hovorili aby som zo seba nerobil poseru a preskočil všetky skejtbordy. Ešte k tomu bolo na zimný deň veľmi teplo, takže som sa cítil v páperovej vetrovke ako v saune. Zázrak bol, že sa ani jeden skejtbord nepohol keď som ich preskakoval. Bol by to veľmi škaredý pád z dosiek. Mama mi neraz hovorila, že mi ten skejt poláme na márne kúsky a hodí do koša. „Radšej vyvenči Budyho namiesto tej drevenej triesky, ktorú venčíš každý deň.“ Mama túto vetu omieľala skoro každý deň, hlavne vtedy, keď idem vonku. Stále som jej odvetil, že je to skejtbord a nie drevená trieska a týmto sa debata ukončila. Niektorí majú iné koníčky, ale mňa baví práve skejtbordovanie.

Na chuť som tomu prišiel už ako malý sopliak. Chalanov z našej ulice som stále videl zo skejtom v ruke. Raz mi jeden dobráčisko požičal svoj skejt. Ani som nestihol položiť nohu na dosku a už som letel k zemi. Ešteže sa mi nič nestalo. Skúšal som to celý deň, až sa mi nakoniec podarilo udržať rovnováhu. Ako roky bežali, zdokonaľoval som sa v akrobacií. A teraz svištím vzduchom ako raketa.

Teraz si určite hovoríš, že v zime, v snehu po kolená sketujem? Ha, figu borovú! Tento mesiac v Prešove nenasnežilo ani jeden centimeter snehu. Počasie je ako na jar. Cesty sú všade posypané kamienky proti šmýkaniu, ale sneh by si tu márne hľadal. Minulý mesiac tu poletovalo niekoľko drobných vločiek v povetrí, ale tie sa ihneď roztopili. Preto z rodičmi každý víkend frčíme na zasnežené plochy do rekreačných stredísk. Keby sme nemali takúto vymoženosti, tohto roku by som sneh vôbec nevidel.

Pozrel som sa na digitálky, ktoré som mal položené na nočnom stolíku. Ukazovali 11:49. Vstal som presne na obed. Takto neskoro stávam skoro stále. Do jednej rána pozerám do bedni a takto to aj vyzerá. Ráno som unavený a vyžmýkaný ako mokrá huba. Pod očami mi sedia obrovské kruhy. Už som sa veľmi veľa ráz pokúšal vstať skôr tým, že som si nastavil budík. Jeden problém:

tresnem po budíku a ten okamžite prestane písať. Ja sa zvalím na druhý bok a pokojne spím ďalej, akoby sa nič nedialo. Kvôli tomu som už niekoľkokrát nestihol do školy, pretože naši odišli do roboty a ja som vstal o pol dvanástej. Vtedy rodičia skákali od radosti až po plafón. Kúpili mi nový budík, ktorý písal hlasnejšie, ale ani to mi nepomohlo.

Prevalil som sa na druhú stranu, ale kostrbaté slnečné lúče ma vyhánali z postele. Postavil som sa z nej a bosý prebehol k oknu. Odhrnul som čipkovanú záclonu a roztvoril okno. Do izby mi vnikol ľadový vzduch. Oproti mojej bytovke bola Kajina. Mala odhrnuté záclony a ja som jasne videl ako niečo hľadá. Mala oblečené krátke šortky, čo bolo na zimu dosť divné. Hruď mala zahalenú do sivej mikiny so zipsom a práve niečo zdvihla zo zeme. Nevidel som presne čo to bolo, ale určite niečo dôležité, pretože Kaja skákala od radosti, a to doslova. Tancovala po byte ako šialená. Zatvoril som okno, pretože mi začínala byť zima. Prudkým pohybom som zatiahol záclonu a nechtiac som zhodil maminu fialku. Fialky sme mali v celom byte. Mama ich mala v obývačke, kuchyni aj spálni. Nemala už miesto na rozťahovanie kvetínok, tak niekoľko svojich fialových exemplárov šupla aj do mojej izby, aby mi to tu oživila.

Pozrel som sa na zem. Na nej bol črepník rozbitý na dve časti. Hlina bola rozsypaná okolo črepníka. Rýchlo som otvoril skriňu a vytiahol z nej starú modrú šiltovku, ktorá mi bola malá. Do čiapky som narval fialku a čiapku som zamaskoval do skrine. Keby sa mama dozvedela, že som rozbil jej drahocennú fialku, prešla by po mne aj s buldozénom. Keď nebude doma, nejako sa tej kvetinky zbavím.

Vyrazil som z izby do kuchyne. Za dreveným stolom už sedel otec s mamou. Aj na mojom mieste bol položený tanier naplnený maminou polievkou. Sadol som si k polievke a začal jesť. Podľa toho, čo plávalo v polievke som zistil, že na nedeľňajší obed máme mäsovú polievku, moju najobľúbenejšiu. Kúsky kuracieho mäsa som pôžitkársky prežúval medzi zubami. Polievku som zjedol za jednu minútu. Už som sa zdvíhal zo stoličky, keď mi mama dala pod nos rezeň so zemiakmi. Nebol som už hladný, ale teplý a voňavý rezeň som nedokázal odmietnuť. Naspäť som si sadol a zapichol vidličku do rezňa.

„Zajtra škola, čo?“ opýtal sa ma otec a tým preťal ticho medzi nami.

„Ani mi ju nepripomínaj,“ zamumlal som s plnými ústami.

Otec sa usmial a ukázal svoje žiarivobiele zuby.

„Určite sa tešíš na svoje spolužiačky,“ nedal sa otec odradiť. Niekedy, keď začne spomínať školu chce vedieť, či sa mi páči nejaké dievča. Nikdy nechodím okolo horúcej kaše a poviem mu pravdu, že sa mi nikto nepáči. Lenže on je dotieravý ako mucha a nedá sa mu vysvetliť, že som sa do nikoho nebuchol.

„Nie, otec. Neteším sa ani na spolužiačky. Neboj sa, tak skoro vnuka mať nebudeš.“ Už ma prestávalo baviť rozprávať sa stále o tom istom. Raz za uhorský rok sa ma otec niečo spýta a ak sa ma spýta, tak stále to isté.

„Iba som sa pýtal. Nemusíš na mňa vyskakovať,“ skríkol otec a buchol päťou do stola. Tanieri na stole podskočili. Radšej som sa postavil od stola a odpratal sa do svojej izby. Poriadne som tresol dverami a otvoril komodu s oblečením. Vybral som odtiaľ rifle, hrubú pruhovanú mikinu a čisté ponožky. Všetko som na seba natrepal, vzal svoj skejt s lebkami a vyšiel z izby. Kúpeľňu som obišiel veľkým oblúkom. Keď nemusím, tak do nej nevchádzam. Skejt som si oprel o vešiakovú stenu a obul si pohodlné staré tenisky. Biele šnúry na teniskách sa zmenili na sivé. Značku nike som mal poriadne orýpanú. Z vešiaka som stiahol jarnú vetrovku, pretože na hrubú

zimnú vetrovku je vonku až príliš teplo. Vzal som skejt a otvoril vchodové dvere, keď sa z obývačky ozval otcov hlas.

„Kam sa tak ponáhľaš? Veď je len dvanásť hodín.“

Vzdychol som si. „Idem venčiť Budyho,“ zaklamal som. Pritom som vôbec nevedel kde je Budy. Už som ho od piatka doma nevidel. Určite sa niekde doma schovával. Veď kde by odišiel.

„Budyho? Zvláštne. Budy je u starých rodičov. Vzal som ho tam v piatok, aby sa vyšantil na dvore. V bytovke mu to dobre nerobilo. Nechal som ho tam na pár dní. A teraz mi pravdivo odpovedz. Kam ideš?“ otec stál za mnou. Zahľadel sa na skejt, ktorý som držal v ruke. „Ideš skejtovať? Nerobí ti to dobre, Enriko. Stále lietaš vonku a nikdy nie si doma. Tohto roku som ťa ešte nevidel pri učebniciach. Kedy sa mieniš učiť?“ oco ma zahŕňal otázkami ako pri skúške. Začínala ma z toho bolieť hlava.

„Keď sa prevetrám bude mi lepšie páliť. Nečítal si, že čerstvý vzduch prospieva mozgovým závitom?“ toto som už niekoľko ráz počul od našej triednej. Podľa nej sme stále za počítačom a nikdy nechodíme vonku. U mňa je to naopak, SKORO nikdy nie som pri počítači a stále som vonku.

Oco nad mojou otázkou premýšľal, akoby za správnu odpoveď mal dostať sto eur. „Ale nebuď dlho vonku.“ S tými slovami zmizol v obývačke.

Vypadol som z bytu a zabuchol dvere. Odpratal som sa na blízke ihrisko, na ktorom ma už vyčkávali chalani. Samuel posedával na operadle lavičky a pozeral do blba. Filip sa rozprával s Adamom, ktorý nemal skejtboard. Adam nám minule povedal, že sa nás príde pozrieť. Chcel sa dať na skejtbordovanie, ale ešte sa chcel popozerať, či si to náhodou nerozmyslí.

„Serus,“ pozdravil som sa im. Oni do mňa neprítomne zabodávali pohľady a podávali svoje skejty na zem. Aj ja som položil svoj na zem a rozbehol sa na ňom. Patril som medzi najlepších skejtbordistov z našej partií. Došiel som ku schodom a vyskočil na zábradlie. Bolo trochu labilné a nakláňalo sa. Jemne pískalo, keď som po ňom išiel. Skočil som na zem a prešiel okolo jednej babky s bakuľou. Pani sa prežehnala, akoby uvidela ducha. Zagúľal som očami a pokračoval vo svojej ceste.

Práve som chcel urobiť salto vo vzduchu, keď sa mi do cesty priplietla Lenka, moja spolužiačka. Vyšla zo zákruty a ja som napáral rovno do nej. Taška, ktorú držala, sa zosypala na zem. Ešteže to boli taška s telesnou. Keby to bol nákup, pravdepodobne by bol rozťahnutý na celej zemi ako dnešná fialka. Postavil som sa zo zeme a oprášil si nohavice. Aj Lenka sa pomaly dávala dokopy spolu s taškou.

„Soráč,“ ospravedlnil som sa jej.

Nepřítomne pokývala hlavou, akože nevadí a išla svojou cestou.

„A nemám ti pomôcť?“ zakričal som sa ňou.

Ona sa zvrtila na opätku a venovala mi žiarivý úsmev. „Keď chceš.“

Nechcel som byť debil, tak som jej pomohol s taškou. Ešte aj na mňa boli ťažká, nie ešte na takú slabú babu. Práve ma dobehol Filip. Bol zadychčaný a červený v tvári.

„Ideš preč?“ vyzvedal.

„Hej, idem. Dnes už vonku nepôjdem. Mám iné plány.“

Potmehúdsky sa pozrel na Lenu a prikývol. „Chápem,“ usmieval sa o ucha k uchu. Filip odišiel preč tak rýchlo, ako aj prišiel. Otočil som sa k Lene a išiel jej smerom. Celou cestou sme sa rozprávali. Zistil som, že má dve staršie sestry, malého maltežáčka a že chodí na hodiny klavíru. Síce sme spolužiaci už tri roky, ale vôbec som netušil, že ona hrá na hudobný nástroj. Bohužiaľ aj

ona zo mňa vymámila veľké množstvo informácií. Vykecal som jej, že som niekedy hral na gitare, že som jedináčik a tiež mám psa. Po tejto prechádzke som zistil, že mi je s ňou fajn. Vôbec netuším prečo nechodíme spolu von. Len tak, ako partia, niekde do mesta, alebo v lete by sme mohli ísť kempovať. Je toľko možností na zábavu a ja som až teraz pochopil aká je Lenka super baba. Dá sa s ňou normálne pokecať a neryje do teba ako ostatné baby. Napríklad taká Eva. Je splašená a namyslená. Keď chceš ísť s ňou von, stiahne so sebou aj kamošku, ktorej sa venuje a po pár minútach zabudne, že si s ňou aj ty.

Musel som sa s ňou rozlúčiť. Stáli sme pred jej zelenou bytovkou a ona musela ísť domov.

„Stretneme sa zajtra v škole,“ povedal som namiesto ahoj a odišiel preč. Ona mi zamávala a zmizla v bloku. Až teraz som si uvedomil, že nemám skejtbord. Plesol som si po čele a vracal sa po tej ceste, po ktorej sme išli s Lenkou. Márne som hľadal na chodníku, v tráve, alebo pri obrubníku, či tam náhodou nejaký dobráčisko nedal môj skejt. Došiel som na koniec cesty, kde sme sa s Lenkou zrazili. Už mi nič iné neostávalo, iba dôjsť na ihrisko.

Doteligal som sa naň a našiel tam Filipa s mojim skejtom. Samo s Adamom tu už neboli. Filip mi nohou posunul skejt, ktorý som vzal do náručia.

„Chráň si svoje veci,“ poradil mi Filip. Akoby som počul mamu. Večne mi opakuje, aby som menej strácal veci a chránil si ich. „Keď si zaľúbený strácaš aj hlavu,“ usmial sa.

„Neser ma, lebo ti takú vrazím, že...“

„Ešte aj lásku popieraš a zakrývaš. Tomu by sa Lena extra nepotešila.“

Postavil som sa na skejt a ufujazdil preč. Filip vie perfektne vytáčať ľudí do nepríčetnosti. Keby som pri ňom ostal dlhšie, vážne mu jednu vrazím. On si stále myslí, že keď je baba s chalanom, musia spolu niečo mať. Nevysvetlíš mu, že to nie je tak. Musí presadiť svoj názor, aj keby horelo. Preto sa s ním nerád hádam, keď vybaľuje takú tému.

Prišiel som domov okolo piatej. Nikto nebol doma. Skejt som hodil do izby a vošiel do kuchyni. Otvoril som chladničku a chvíľu do nej zízal. Nevedel som, čo si mám vybrať. Mama robila nákupy, takže tu bol dostatočne pestrý výber. Nakoniec som sa rozhodol pre slaninu. Z linky som vybral chleba a malé denko. Z police som vytiahol ostrý nôž a začal som si pochutnávať na slanine. Práve sa otvorili vchodové dvere a do obývačky vpálil oco. V rukách mal priesvitné tašky a v nich mal rúžové maličké veci pre bábätko. Vyjavene sa na mňa pozrel.

„Tá slanina bola tetu Annu,“ povedal namiesto pozdravu. Rýchlo som dožul nakrájanú slaninu a zvyšok pekne zabalil. Netušil som, že tá slanina je pre tetu. Mali tam dať štítok, alebo odkaz. Veď to už nevádi. Nezistí, že jej tam maličký kúsoček chýba.

Všetko som poupratoval a prikmotril sa ku taškám, ktoré oco doniesol. Mama bola bohvie kde, takže som pohodlne mohol nakuknúť do tašiek. V jednej z nich boli samé plienky. V druhej bola hrkálka, cumlík, a detská umelohmotná fľaška. Nebol som toho vedomí, aby niekto z našej rodiny čakal dieťa. Rozmýšľal som aj nad našimi vzdialenými príbuznými a priateľmi, ale nikto mi nenapadal. Nazrel som do ďalšej tašky. V nej boli rúžové body, biele ponožky a perinka. Takže niekto čaká dievčatko. Hm, ale ani teraz mi nijaká tehotná ženská nepriletela na rozum.

„Oco, kto čaká dievča?“ bol som strašne zvedavý. Mama určite pôjde na krstiny. Ona zbožňuje maličké deti. Keď sa niekomu narodí dieťa okamžite musí ísť za ním. Niekedy sa smejem, že aj my by sme potrebovali takého drobca, o ktorého by sa mama s radosťou starala.

Oco nazrel do obývačky a vyzeral, akoby rozmýšľal. „Budeš mať sestričku,“ povedal nakoniec po dlhom uvažovaní. Tak toto ma dorazilo. Oco mi iba tak povie, že budem mať sestru. Toto bol pre mňa šok. Všetko sa u nás zmení od základov. Niekoľko mesiacov sa poriadne nevyspím

a určite sa budem musieť starať o sestru aj ja. Tento byt už nemá ďalšiu voľnú izbu. Určite ju šupnú ku mne. Moju izbu vymaľujú na ružovo. Niekoľko rokov budem doma prežívať ohnivé peklo.

„To fakt?“ na viac som sa nezmohol.

„Áno. Prvé dva roky bude tvoja sestrička s nami v izbe, aby sme ju počuli, keby plakala a potom si nájdeme niečo väčšie a krajšie. Chceme, aby si základnú školu dokončil tu, v Prešove, a tom sa presťahujeme do Košíc. Počul som, že tam majú dobré športové gymnázium. Vždy si chcel športovať a ísť na gymnázia zamerané na šport.“

Otec ma zasypával novými a novými informáciami, z ktorých som mal hlavu ako melón. Nová sestra, potom nový byt, nová škola... Ešteže sa teraz nestahujeme, ale až o pár rokov. Postupne prijmem všetko nové a nebude sa mi z toho motať hlava.

„To je na teba veľa, čo?“ spýtal sa ma oco.

„Dost.“

„Pamätám sa, keď mne otec povedal, že budem mať ďalšieho súrodenca, brata. Nebol som z toho extra nadšený, pretože som bol zvyknutý nato, že som jedináčik, ale teraz som rád, že ho mám. Hocikedy spoločne zájdeme na futbal, alebo hokej. Alebo keď chodíme do lyžiarskych stredísk. Víkendy v hoteloch nám vybavuje práve on.“

Usmial som sa. Aspoň otec vie, čo práve prežívam. Som zvedavý ako zareaguje náš pes na sestru. Až vtedy sa začne rodeo. Keď bude sestra plakať, Budy začne doma zavýjať. Určite pri ich hrdelnom speve ohluchneme.

„A ako sa bude volať?“ ďalej som vyzvedal.

„To ešte neviem. Potom ti to povieme.“

Odišiel som do izby a zabuchol dvere. Teraz som mohol v pokoji rozmýšľať o nových udalostiach. Sadol som si za stôl a hľadal v stolíku pero, keď som našiel starý papier. Bol o lyžiarskom zájazde, na ktorý ideme jedenásteho februára. Som zvedavý čo budú robiť chalani. Určite baby neostanú suché. Za krk im popcháme tóny snehu. To bude zábava.

Emma Koniarová, 13 rokov

ZŠ Žilina, Námestie mladosti 1

BLUE LIGHT

„Ach, som rada, že to už skončilo. Nie že by ma to nebavilo, ale čoho je veľa, toho je veľa, toho je veľa,“ povedala mi Wej, keď sme česali svoje kobyľky v stajniach.

„Neviem, takto som jazdenie nikdy nebrala. Vždy to bol pre mňa len oddych. To tréning je naozaj zložité,“ pokrčila som plecami a pozrela som sa na Wej. Vyzerala, akoby ma ani nepočúvala. Nezaújato pokývala hlavou, nespustiac oči z koní pochutnávajúcich si na

chrumkavom sene. „Ale kdeže, na to si len musíš zvyknúť. Uvidíš, zapáči sa ti to. Ozaj celkom som sa ťa zabudla spýtať ... Ako sa ti tu u nás páči?“

Neviem, či čakala na odpoveď, lebo hneď dodala: „Musím ti tu toho toľko ukázať!“ Wej sa zahľadela na svoju Perlu a pohladkala ju po hrive. Perla bola troška tmavšia ako moja Fog, hoci obidve boli biele so sivým nádychom.

„Neviem, máte to tu naozaj krásne, ale som tu len dva dni, ešte to tak neviem posúdiť,“ odvetila som.

„Ale pláži pri dome sa to určite nevyrovná,“ spustila Wej plec a sadla si na zem.

Zatvorila som stajňu a posadila som sa vedľa nej. Vonku bolo príjemne, pofukoval lej jemný vetrik a slnko nás hladilo po tvárach. Objala som svoje kolená a hlavu ponorila do rúk. Snažila som sa čítať myšlienky z Wejinej tváre, no dnes to akosi nešlo.

„Máš pravdu, ale tam je to také pusté, len samé more, ticho, piesok, skaly. A zas len ticho. Tu je to plné života, radosti a všade sa ozýva smiech,“ pokúsila som sa ju trocha rozveseliť.

„To je síce pekné, ale stále to nie je oceán,“ zahľadela sa mi smutne do očí. Rozmýšľala som, čo by ju mohlo potešiť viac než more. Zrazu mi čosi napadlo.

„Ale vy tu máte niečo lepšie ako oceán?“ vyskočila som do vzduchu natešená svojim nápadom.

„Nič nie je lepšie ako oceán,“ teraz vyzerala byť skôr nahnevaná ako smutná.

„A čo Anjelov mesiac! Mohli by sme tam prejsť na koňoch,“ myslela som, že sa jej hneď vráti úsmev a mojím nápadom bude taká nadšená ako som ja, ale ona sa skôr zdesila.

„Nie, Blue, neblázni, to nie je len taký obyčajný vrch,“ postavila sa oproti mne a ruky si prekrížila cez prsia, akoby sa chcela brániť.

„Áno je to legendárny Kathwillský vrch uprostred púšte,“ zasmiala som sa.

„Nie, Blue, je to Skyleevský vrch. Legenda vraví, že kedysi stál uprostred Skyleevu. Muselo sa tam stať niečo strašné, keď zrazu stojí uprostred púšte, ktorá tam predtým nikdy nebola.“ Bolo to naozaj čudné. Na Wej bolo jasne vidieť, že sa bojí. A priznám sa, že ani mne zrazu nebolo všetko jedno. Odkedy som mala tú čudnú vidinu, keď som prišla k nim domov, tiež ma opantal strach. Striaslo ma, keď som si na to spomenula.

Videla som Anjelov mesiac. Bol uprostred pohoria a žiarivo svietil. Vtedy som bola ešte maličká, no pamätám si to ako dnes. Pocítila som dotyk jemných rúk, ktoré ma materinsky objali. Bolo to zvláštne, lebo nikoho som nevidela. No cítila som, akoby mi ten vrch chcel niečo povedať. Skrývalo sa tam tajomstvo, ktoré musím odhaliť! Sama som sa tam bála vrátiť, preto som naliehala na Wej, aby tam išla so mnou.

„No tak Wej, je to výzva a výzvy by sme mali ...“

„... zásadne nepočúvať. Bude z toho iba problém,“ skočila mi do reči, lenže ja už som bola odhodlaná ísť.

„Fajn Wej, keď si taký strachopud a všetkého sa bojíš...“ skúšala som ju vyprovokovať.

„Dobre, dobre, tak poďme...“ flegmaticky pokrútila hlavou na znak mojej presvedčivosti.

„Jó,“ zvýskla som od radosti. Keď na mňa Wej vyvalila oči, uvedomila som si, že to bola prehnaná reakcia.

„Chcela som povedať SUPÉR!“ usmiala som sa a vytiahla Foggy zo stajne.

„Dobre, ale keď sa niečo stane, bude to tvoja vina,“ mrmlala si popod nos, keď stadiaľ vytiahla Perlu.

„Tak už poďme,“ povedala a ja som neváhala ani sekundu. Vyrazili sme vpred smerom k Anjelovmu mesiacu.

Asi o dvadsať minút sme sa ocitli na Kathwillskej púšti.

„No toto, je to tu ešte krajšie ako od vášho domu.“ K Anjelovmu mesiacu to nebolo už tak ďaleko. Wej sa strhla.

„Čo to bolo?!“ pozrela s hrôzou na mňa.

„Ale no tak, Wej, ničoho sa neboj.“

Aj kone zacítili, pretože nastražili uši a začali vetriť. Vo vzduchu bolo cítiť nebezpečenstvo. Lenže ja som bola odhodlaná za každú cenu prísť až k cieľu. Zosadla som z koňa. Pustila som opraty a pomaly som sa vydala smerom k vrchu. Všade bolo ticho. Počula som iba tlkot svojho srdca. Znovu ma opantal ten istý pocit, ako keď som bola dieťa. Hoci som sa nesmierne bála, cítila som, že musím ísť ďalej.

Opäť som mala tú vidinu.

Sedela som na obrovskom kresle na kolenách nejakej ženy. Smiali sme sa. Miestnosť bola obrovská, kreslo bolo otočené smerom k sklenenej stene, cez ktorú bolo vidno Anjelov mesiac. Bol tak blízko. Smiala som sa, a tá žena sa smiala so mnou. Mohla mať tak tridsaťpäť. V lone som držala jej ruky a stískala ich. Nevedela som, kto je tá žena, len som cítila, že mi je blízka. Veľmi blízka.

„Dcéрка moja...“ začala tajomná žena, ktorá sa podobala skôr na anjela ako na človeka.

Čože??? Mama? Moja mama? To znamená, že Hannah a James Alisonovci nie sú mojimi skutočnými rodičmi?

Myšlienky mi začali víriť v hlave neskutočnou rýchlosťou. Snažila som si dať všetko dokopy.

Nechápala som, čo sa to tu deje, prečo mám tajomné vidiny a prečo... Prečo mi zrazu svietia ruky???

„.... svietia, keď si šťastná,“ dokončila za mňa mama.

Stisla mi ruky a pobožkala ma na hlavu. „Toto je naše svetlo Blue, len naše, nikto nám ho už nikdy nevezme. Už nikdy... Budeme navždy spolu...“ Znova som uvidela Anjelov mesiac a potom... som sa prebrala. Postava anjela zmizla. Nebol tu nikto okrem Wej, ktorá vyjavene na mňa civela.

Prstom si klopala po čele.

„Čo sa ta s tebou dialo, Blue?“

Rozhodla som sa neriešiť to a pomohla som Wej vysadnúť do sedla.

Spolu sme odcválali z púšte.

„Kto to tam bol?“ spýtala sa vystrašená Wej, dívajúc sa smerom k púšti. Viem, že nečakala na odpoveď, ale aj tak som jej stíšeným hlasom povedala: „Moja mama.“

„Čože?“ Zvedavosť v jej hlase sa dala krájať.

„A... a vôbec, čo to bolo za žiaru?“ zahrnula ma otázkami.

Teraz sa mi nechcelo jej všetko vysvetľovať. Dnes nie. Potrebujem si to všetko najprv sama usporiadať v hlave.

Obe sme mlčali. Wej nevedela, čo sa deje, ale ja áno. Teraz som už všetko pochopila. Už viem, kto som a kam patrím.

Som

Blue Light

III. veková kategória

POÉZIA

Katarína Jančková, 16 rokov

Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. Novembra 1180

258*

morálne degenerovaná generácia
sociálne zaostalá pár (k)rokov dopredu
imidž je skoro všetko čo máme
ostatné už príde samé
gaučové zemiaky
stagnujeme v kluboch*

(explicitné)

jeho najlepší job
verejno-prospešné práce
uštipačné upratovanie
/zvratky na podlahe
a topánkach/

LINKA Č.3

diaľničné prúdy a prerušované dohovory
presne načasované; vysycháme a práchnivíme
pripomínaš mi kaktus leješ do seba vod(k)u
na červo-točivom pulte niekde
hádzaš cigarety do terču so šípkami a
z priehlbinky v mojom krku máš popolník
obhajuješ MHD /moju hazardnú drogu/
roztrháš priame spoje medzi mojimi slovami a
tvojou dušou čo tvrdíš že by mali zmeniť poriadok
na informáciách chceš počuť že
už vymenili vodiča

BOSORKA

Povedz
kde skrývaš svoju
voodoo bábiku
(mama nenavará
čistec)
už sa neovládam
bojím sa
že mi raz vrazíš
klinec do oka

MOJA TVÁR...

...V zrkadle vyzerá tak démonicky:
hladná po niečom nepeknom,
Smiechom aj pri slzách vyzbrojená.

...je hranicou.
Hnusnou i perfektnou.

Čo je TVÁR?
Len prázdne jamky?
Pery, tak matne červené.
Kto hľadá v nej peklo,
peklo nájde...
Len deťom sa básni o Edene.

Bolesti vo vráskach,
sklamania očí:
Radosti, čo kradol život sto ráz.
Chcem pokoj v tvári,
ako Dorian.
Nech hriechmi
radšej starne Obraz.

JUŽNÉ DIEVČATÁ

/počasie pre ne
vždy príliš studené/
a moje ruky horia
premýšľajú
ako myslieť
hlava v oblakoch
ale moja príťažlivosť
je sústredená

Peter Hoferica, 17 rokov

Gymnázium Bratislava 1, Grösslingova 18

KTO DUŠU HĽADÁ

Nič neváži,
no čo vážiš ty
bez nej?
Tvoj dáždňik,
ktorým odháňaš
krúpy.

A mnohí ho
doma zabudnú...

Ach, tí ľudia hlúpi.

Duša žije večne,
od dna ku dnu.
len občas,
ako včela
mení miesto.

Telá –
zuby mliečne,
vypadajú
skôr či neskôr.

A čo vyrastie
po nich z d'asna?
Z láskou sa rodíme.
Takže láska?

Čítať dušu,
čo s telom rastie.
Čo robila predtým?
Čo robí potom?

Duša je prepých,
šťastie...
krátka odbočka za životom.

POKOJNÝ VEČER

Tma: len oknom svieti mesto.
Ticho v tichu.
Steny izby teplé, temné.
Bez slov.

Šelest stromov
ako pohladenie.
A nebo splýva so zemou.
A tma vychádza z tieňa:
Ešte väčšia tma.

Deň a noc. Muž a žena.
A mesiac niekde vyššie.
Pláva.
Pokojná myseľ, hlava....

Barbora Plutová, 16 rokov
ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

XXX

muži z tvojich kníh
tá chodia v noci
tajnej objímať
každý ti na tvár
nakreslí nový riadok
pre dospelejšie
metafory
ráno sa zobudíš
o noc
chladnejšia

XXX

za tie roky
štyri biele steny
tvojej izby
zľahostajneli
už len kopírujú
tváre ľudí
čo sa pri stretnutí
potkýnali
o vlastné pohľady

TANEČNÁ ČASŤ – SCHERZO

vravela si
že chodníky
sú notové osnovy
ktoré nakreslilo mesto
pre ľudí
aby náhodou nenašli
vlastný rytmus
potom by nemalo komu kradnúť
kroky
preto vždy chodíš
v trojdobom takte
a venuješ mestu ešte jeden valčík
navyše

VODA

svet za oknom
sa pomaly rozpíja
kvapka do dlaní
odraz
prestávam túžiť po dúhe

listujem
vo všetkých troch
tvojich skupenstvách

Cena Literárneho informačného centra

Veronika Grešová 19 rokov
ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

MESIAC

bol bosý
slnko si na ňom
popálilo
oči
ráno vozil za chrbtom
a s nocou tajne spával
až kým mu svetlo
neprerástlo cez hlavu

XXX

dni splývajú
ako okaté dlane
hluchého klaviristu
s klávesnicou
na večernom koncerte

ráno si uvarím
čierny čas
budeš roztopený cukor
na dne
mojej šálky

DUŠIČKOVÁ

občas bolíš
tak ako bolieva november
keď sa modlitba
potkýna o kamene
a vietor láme šepot sviečok
vtedy sa i oči topia
v spomienkach

XXX

včerajšok ukrývam
do škatule od topánok
pre nové ráno
a tušené bociany
na komíne

III. veková kategória

PRÓZA

Katarína Jančeková, 16 rokov

Gymnázium Topolčany, Ul. 17. Novembra 1180

18 (fluorescentný adolescent)

V kúpeľni je rozbité zrkadlo.

Sedem rokov nešťastia, pomyslím si, keď stojím zhrbená nad umývadlom v malom priestore, studená voda z hrdzavej točky mi zlepuje mihalnice a rozmazáva riasenku po lícach. Bolo rozbité bohviečím, ale malé fragmenty nejako zostali pokope v ráme a poskytujú skreslené odrazy v drsnom žiarivkovom osvetlení. Je to skoro ako zábavný dom v lunaparku – odlupujúca sa farba na stenách a dverách, hrdzavé pánty a moja vlastná tvár zízajúca na mňa späť ako kaleidoskop. Myslím na to, že môj život prestal byť zábava keď som vyhodila Eda z môjho miesta na lavičke pred intrákom. „A ty si?“ „Nie som.“ Chcel byť kamoš. Dostal čo chcel.

Cítim ho ako stálu prítomnosť po mojej pravici a počujem vzdialené ťukanie, no sústredím sa radšej na zvuky sirén a ruchu, ktoré prenikajú pootvoreným oknom dnu.

„Aký je tvoj príbeh?“

Pomaly vyfúknem dym spomedzi pier a roztvorím oči, vyrušená z pokoja. Edo stále hľadá na obrazovku svojho telefónu, ale nepochybne sa ma niečo pýtal.

„Prosím?“

„No príbeh. Každý má nejaký,“ tentoraz zdvihne pohľad a veľmi vážne mi pozrie do očí, akoby na tej otázke záležalo. Akoby som mu to niekedy povedala. Aj mu to objasním, že ja príbehy nerozprávam, tak nech si ide prečítať knižku.

„Takže mi to nikdy nepovieš?“ Znovu mi kopne do topánky a ja sa trochu odsuniem.

„Nie.“

Po chvíli pauzy. „Chceš niečo jesť?“

„Nie.“

Cítim, ako sa hmýri za mnou, gauč pod jeho váhou hlasno protestuje a potom ma zľahka potiahne za vlasy, aby som pootočila hlavu. Vyfúknem dym do jeho tváre, autá revú dolu na ulici a vzduch sa blyští, hmlistý od tepla, naplnený únavou, čo vidím v jeho očiach.

Položí si nos za moje ucho tak, že sa mu pery priamo hýbu oproti môjmu krku a nechám ho, nech rukou postúpi na moje rebrá. „Chceš sa so mnou vyspať?“

„Nie.“ Ďalší oblak putuje oproti jeho perám.

Znechutene krivím pery. Moja reputácia ma predbehla. Keď o tebe všetci vedia všetko, až do nechutných detailov, nikto nemôže byť len kamoš. Čakala som na to od Eda. Potom sme ticho, až je to nepríjemné, zalieza mi to pod kožu a striasa ma.

...

A tak sa len pozerám z okna špinavšieho, ako je môj život a hľadám na tej akože zasvinenej oblohe vtáka. Nie že by som ich za posledné roky nevidela dosť. Žiadny tam nie je. Stále vidím iba rovnaké, hnedo-šedé šmuhy. Nad vysychajúcimi zrenicami držím pevne otvorené viečka, až pokým sa nerozslzím. Z tej nekvalitnej špirály zostane už len bordel.

Chvalabohu, že na čiernu linku, z ktorej ma beztak štípu oči, som dnes ráno nemala nervy. Aj bez sĺz a bordelu, ktorý nakoniec zostane ako posledný. Vždy.

Váha tela vedľa mňa ma preruší z môjho dokonalého pokoja, keď sa rozgajdaný bėžový gauč prehne o čosi viac. Ten náš gauč. Čo ledva drží v kope, s flakmi od každého jedla, ktoré kedy toto miesto videlo. Aj od kadečoho iného. Len ďalšia dávka bordelu, miznúceho odnikadiaľ.

Spod roztrhaného poťahu trčí žltá pena a ja do nej zaryjem nechty aj s prstami, takmer až po hánky, pery stisnuté v tenkej linke. O chvíľu to už nebudem môcť urobiť.

Divný zvuk sa potichu roznesie miestnosťou.

„Čo?“ Hlas zastretý, ako nikdy predtým, chrapľavý a celkom cudzí. Môj nie.

„Neznášam tvoje nechty.“

„Zo všetkých vecí, čo sú na mne odporné?“

„Nie tak. Len sú také... až príliš pre kurvy.“

Na chvíľu ma to donúti pozbierať sa a len tak zo zvyku prekontrolovať gepardí vzor na gélovom podklade. Prvé kvapky mi dopadajú tesne nad prsia a stekajú dolu priehlbinkou medzi nimi.

„Keď som bola školáčka, najviac času som strávila so svojou babkou. Bola prísna a múdra a občas aj hnusná. Volala sa Františka. Chodili sme spolu do mesta a ona sa ma vždy držala za rameno – neviem prečo – bola som jediná koho znášala. Oproti novému kníhkupectvu bola drogéria, v ktorej sme sa zakaždým zastavili. Vždy mi kúpila lak na nechty. Nikdy nie knihu v tom modernom obchode cez ulicu, len laky, tie najlacnejšie v drobných flakónoch. Mala som ich desiatky, občas ma dokonca nechala vybrať si farbu.“

Trhane sa nadýchnem, nával tlaku v hlave, ktorý núti tie otravné slzy stále tiecť a máčať mi tvár a dekolt, rozmazávať čiernu farbu, ma prinútil zafikať.

„Potom moja babka zomrela a ja som si tie laky musela kupovať sama. Zakaždým sa minuli. Bola to pre mňa akýmsi spôsobom povinnosť, viac ako tradícia. Akoby som ju zrádzala, keby som si ich nekupovala a neprelakovala si nechty tak často, ako som si zmývala vlasy.“

V tej chvíli sa pretrhne nejaká priehrada, ktorú som si tam stavala dlho, a ja plačem, až tak, že mi to berie kyslík z miest, z ktorých by nemalo. Revem, som ako decko a ja deti neznášam, už len z princípu.

Tvrdá pečeň a zmutované hormóny, to je vždy lepšia alternatíva. Ibaže toto plakanie je krajšie ako ktorékoľvek iné z tých miliónov predtým, pretože slzy nepije môj smradľavý koberec, ale mužské tričko.

Určite pekne vonia, Chanelom pre veľkých chlapov, ale na to som až priveľmi usopená a zaneprázdnená. Asi degradovaním samej seba.

Na vysokú mi už viac neostane. To, čo mi babka nechala, sa v jeden rok stihlo záhadne vypariť. Lebo kto nerobí, nežere. A nemá laky na nechty.

Nechá ma revať do jeho trička a potom si ma jemným pohybom na tom vyheganom gauči posadí na kolená, dá si dolu z vlasov šatku, čo nosí vždy, aby mu kučery nepadali do očí. Vyfúkam si nos do nej a potom ho pobožkám. Akože, nemôžem ti kúpiť novú, ale aj tak ich máš príliš veľa a k tomu ešte mňa. A už sa viac neuvidíme, tak kašli na to. Pokrstíme starý gauč spolu, naposledy. Tak symbolicky.

L'udmila Zimmermannová, 16 rokov

Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. Novembra 1180

REALI(S)TA

Kráčať po meste so slúchadlami v ušiach už nie je raritou. Je to bežná vec. Ako keď, „za mládí“ mojej maminy, každý počúval Michala Davida. Keď som bola malá, nevedela som, či sa volá Michal alebo Dávid, no tiež som ho rada počúvala. Kedysi. Teraz už počúvam iné pesničky. Nanútené dobou. Tak, ako tie slúchadlá.

Alebo mobily večne prilepené k uchu.

Každý vraví, že sa bojí zombíkov, tak prečo sa potom nebojí aj dnešnej mládeže? Ved' chodiť s mobilom v ruke a nesledovať svet je síce in, ale čo z toho, keď už ani von sa nedá normálne ísť? Niekedy plné ihriská detí sú dnes poloprázdne, nerátajúc pár bábätiok, ktorých rodičia ešte zažili tie „staré zlaté časy“... alebo poloplné? Podľa toho, či som pesimista alebo optimista.

Realista. Žijem vo svete zombí, čertov a čarodejní, kde každý fotí „selfí“ a zdieľa ich na sociálnych sieťach, aby každý videl, ako práve vyzerá, ale opísať, akú farbu očí má jeho priateľ, nevie.

Hľadiac do mobilu, so slúchadlami v ušiach, vrazím do nejakého chalana. Celkom by ušiel.

Tiež s mobilom v ruke a slúchadlami v ušiach. Kráčame s módou, presne podľa nepísaných pravidiel, za ktorých nespĺňanie dostávate trestom „vyhadzov z partie“ na doživotie.

"Sa kukaj, čo robíš!" skríknem na neznámeho, v snahe prekričať moje a aj tie jeho, hlučné nahrávky a typickou vetou s prehodeným slovosledom, za ktorý by ma učka sloviny určite vyhrešila, na seba rázne upozorním.

Na ulici plnej ľudí. Plnej ľudí bez slúchadiel v ušiach. A bez mobilov. Teda plnej ľudí. Tých normálnych, ktorých pomaly, ale isto ubúda.

Nervózne, trhanými pohybmi, zdvihnem mobil z horúcich dlaždíc námestia a otočím sa na odchod.

"Sa kukaj, kam ideš!" nečakane začne poriadne ironický protiútok, ale usmieva sa pri tom.

Ako si dovoľuje na mňa kričať? Vrazil on do mňa a nie ja do neho. A ešte mi aj zhodil mobil! A ani sa neospravedlnil! A ani mi galantne nepomohol ho zodvihnúť!

S otvorenými ústami rozmýšľam, čo mu povedať, ale on si kráča vlastnou cestou. Nasledujúc jeho príklad, odídem aj ja.

Nedá mi. Vytrhávam slúchadlá z uší, vypínam mobil a obzriem sa.

Už mu netrčia káblíky z tých jeho a mobil pchá kdesi do zadného vrecka nohavíc.

Prečo som neodpovedala? Prečo ho aspoň nepozdravila?! Prečo sa tiež aspoň neusmiala?

Utekám po ulici, čo mi sily stačia. Horúce kamenné dlaždice mi, napriek neskorej nočnej hodine, pomaly spaľujú spodok chodidla. Môžem si za to sama. Keby som počúvala mamu, že mám nosiť ponožky, vybehla by som na ulicu aspoň v nich. Za ním.

Čo ak tiež počúva Davida a čo ak mu hrala práve...

„Potkal jsem teď jednu z mála...”

Cena JUDr. Petra Škultétyho

Róbert Balík, 19 rokov

*Spojená škola Modrý Kameň – Obchodná
akadémia*

ZO VŠETKÝCH KÚTOV SLOVENSKA

Čo mám robiť?
150 km od teba,
tvojich očí,
ryšavých vlasov
a troch objatí,
keď som prvýkrát
dušou pohladil tvoje telo
a spoznal primálo odpočívadiel,
na ktorých by som
aspoň na chvíľu ostal.

(1819-1892)

Obsah

Vyhodnotenie XXIII. ročníka celoslovenskej súťaže vo vlastnej literárnej tvorbe „Škultétyho rečňovanky“	3
Zoznam autorov ocenených prác	4
Kollárová Eva: Kamarát	6
Domov	7
Wilmanová Tímea Anna: Mudrák rak	8
Svinčiaková Kristína: Lúčny ples	9
Barnovská Mária: Môj domov, Raj kvetov	9
Podoba slova, Domov, Prechádzka	10
Ovčíková Alžbeta: Zaľúbený komár a muška	10
Dobrotková Eva: Barborkine dobrodružstvá	11
Rimáková Zuzana: A začínajú prázdniny	14
Wilmanová Tímea Anna: Guľkové sestričky	15
Majkútová Marta: Jeseň, Jeseň	16
Leto	17
Kigyósiová Ariana: Domov, Domov	18
Nepokoj, Život	19
Martišková Magdaléna: XXX	19
Neporiadok	20
Timaniková Natália: XXX, Púpava	21
Vraj	22
Sivulľková Katarína: Kvapky	22
Iba bodka, Vlasy a ich premeny	23
Pašková Natália: Len sa usmej	24
Fritzová Karolína: Skejtovanie a Lenka	27
Koniarová Emma: Blue Light	31
Jančeková Katarína: 258*, Linka č.3, (explicitné)	34
Bosorka, Južné dievčatá	35
Hoferica Peter: Moja tvár	35
Kto dušu hľadá, Pokojný večer	36
Plutová Barbora: XXX, XXX, Tanečná časť – Scherzo, Voda	37
Grešová Veronika: Mesiac, Dušičková, XXX, xxx	38
Jančeková Katarína: 18 (fluorescentný adolescent)	39
Zimmermannová Ľudmila: Reali(s)ta	41
Balík Róbert: Zo všetkých kútov Slovenska	43
August Horislav Škultéty	44
Obsah	45

Škultétyho rečňovanky

Zborník ocenených prác

XXIII. ročníka celoslovenskej súťaže vo vlastnej literárnej tvorbe

Zhotovila: Bc. Danko Šagiová

Zodpovedná: Mgr. Zuzana Unzeitigová

Vydal: Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho Veľký Krtíš
Banskobystrický samosprávny kraj

Počet strán: 45

Text neprešiel jazykovou úpravou

Vydanie: prvé

Rok vydania: 2014

ISBN 978-80-85577-39-6

EAN 9788085577396